

Význam osobností pro města a regiony – knihovny a budování regionálních databází

Marcela Procházková a Ivana Novotná

Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici (ďalej ŠVK BB) a Slovenská asociácia knižníc pořádaly ve dnech 13.-14.4. 2010 seminář s názvem *Význam osobností pre mestá a regióny - knižnice a budovanie regionálnych databáz*. Jednalo se o jubilejní 10. ročník odborného semináře pro pracovníky knihoven. Za Studijní a vědeckou knihovnu v Hradci Králové se tohoto semináře zúčastnila vedoucí oddělení bibliografie Ivana Novotná a pracovnice oddělení prezenčních služeb Marcela Procházková.

ŠVK BB organizuje tento odborný seminář pro pracovníky knihoven od roku 2000. Setkání probíhají každoročně v jarních měsících a seminář je zaměřený vždy na jiné téma. Záštitu nad letošním setkáním převzal prof. PhDr. et Dr. h. c. mult. Július Alberty, CSc.

Náplní a cílem semináře bylo poukázat na význam osobností pro města a regiony; objasnit a přiblížit odborné knihovnické obci význam biografické dokumentace jako nevyhnutelného předpokladu budování personálních databází, tvorby personálních bibliografií a biografických slovníků; představit zajímavé projekty knihoven zaměřené na prezentaci osobností; představit konkrétní regionální databáze obsahující biografické údaje, na jejichž budování se podílejí knihovny.

Seminář nabídl pestrou skladbu příspěvků kolegyň a kolegů z různých typů knihoven. Setkání mělo mezinárodní charakter. Přítomni byli hosté nejen ze Slovenska a České republiky, ale také Ruska, Německa, Ukrajiny a Polska.

Jubilejní 10. ročník odborného semináře byl oficiálně zahájen v úterý 13.4. 2010 ve 13.30 hodin ve společenském sále ŠVK BB. Přivítání a úvodní slovo patřily ředitelce knihovny paní PhDr. Ol'ze Laukové, PhD. Paní ředitelka poté vystoupila se svým příspěvkem nazvaným *Moderná interkultúrna knižnica*. Příspěvek prezentoval deset let rozvoje a přeměny ŠVK BB na moderní a tvořivě se formující multifunkční a multikulturní knihovnicko-informační centrum. Mimo jiné poskytl retrospektivní pohled na předcházejících 9. ročnících odborného semináře pro pracovníky knihoven.

První den semináře také vystoupil doc. PhDr. Augustín Maťovčík, DrSc., z Národního biografického ústavu Slovenské národní knižnice v Martine. Ve svém příspěvku *Osobnosť v národných a regionálnych reláciách (tvorivé aktivity Národného biografického ústavu SNK)* podal základní informace o dosavadních výsledcích činnosti Národního biografického ústavu. Hovořil o nutnosti budování biografické dokumentace. Zmínil se o biografickém výzkumu, jehož výsledky prezentují pracovníci ústavu na vědeckých konferencích a seminářích a publikují je.

Jako další vystoupila paní Mgr. Alena Tábovecká rovněž z Národního biografického ústavu Slovenské národní knižnice. V přednášce nazvané *Regionálny výskum na Slovensku* upozornila na úspěšný rozvoj biografického výzkumu na Slovensku v posledním desetiletí a s ním spojené tvorby biografických slovníků.

Na závěr vystoupila paní Art.D. Iryna Kurolenko z Velvyslanectví Ukrajiny na Slovensku. Náplní její přednášky nazvané *Návrat osobnej knižnice Sergeja Lifara na Ukrajinu a jej využitie v knižnici Lesi Ukrajinky v Kyjeve* byl Sergej Michajlovič Lifar (1905-1986), baletní mistr, pedagog a sběratel unikátních knižních kolekcí.

Seminář pokračoval druhý den, ve středu 14.4. 2010. Zahájen byl již ráno v 8.30 hodin. Prezentovány byly další zajímavé příspěvky.

Mgr. Hanna Jamry z Wojewódzské Biblioteki Publicznej v Opoli vystoupila s příspěvkem nazvaným *Wojewodzka biblioteka publiczna w Opolu – ksiaznica regionalna*. Hovořila o jednom z nejdůležitějších úkolů knihovny, kterým je získávání, zpracování a zpřístupnění bibliografických materiálů o Polském Slezsku.

Dále vystoupila Larisa Sugay, DrSc., s přednáškou *Úloha knižnice: pamätného múzea vo výskume tvorivého dedičstva spisovatel'a*.

Dr. Stephan Kellner z Bayerische Staatsbibliothek v Mnichově představil projekt *Osobnosti Bavarska na internete – Bavarská krajinská knižnica online*. Projekt je snahou najít řešení, jak zabezpečit dostupnost literatury v německém regionu prostřednictvím webu. Bavarská regionální online knihovna je virtuální knihovnou, která edituje a propojuje informace. Jedná se o první virtuální knihovnu zaměřenou na určitý region Německa. Tento webový portál byl spuštěn online v roce 2002.

Bc. Ivana Novotná, DiS., ze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové vystoupila se svým příspěvkem *Osobnosti*

v bibliografii SVK v Hradci Králové. Zaměřila se na aktivity a částečně na historii bibliografického oddělení Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové a na regionální osobnosti. Popsala způsob spolupráce mezi Studijní a vědeckou knihovnou v Hradci Králové a Národní knihovnou v Praze při budování databází autorit. Představila regionální osobnost, známou spisovatelku Marii Kubátovou a její bibliografii.

Bc. Marcela Procházková rovněž ze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové představila novou databázi v příspěvku nazvaném *Významná regionální výročí – databáze Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové*. Databáze připomíná kulatá nebo půlkulatá výročí narození nebo úmrtí osobností, které jsou spjaty s Královéhradeckým krajem místem svého narození, úmrtí nebo působení. Na webové stránky knihovny byl tento zdroj vystaven v dubnu roku 2009.

Mgr. Mária Okálová ze Slovenské národnej knižnice priblížila *Regionálne bibliografické zdroje a súborný katalóg slovenských knižníc*. Paní magistra pozitívne hodnotila systematické budovanie regionálnych databáz v regionálnych knihovňach, ktoré slouží jako nástroj pro lepší poznávání vlastní historie a osobností. Zaměřila se na bibliografický přístup při shromažďování regionálních bibliografických zdrojů a na odlišný postup při budování souborného katalogu slovenských knihoven.

Mgr. Bronislava Svobodová z Univerzitnej knižnice v Bratislave vystúpila s prezentáciou *Niekoľko poznámok k významu výročných správ škôl pre biografistiku (biografie vo výročných správach škôl z územia Slovenska za školské roky 1918/19–1952/53)*. Podľa magistry Svobodovej patrí výroční zprávy škôl k autentickým pramenom pro výzkum školství a vzdělávání na Slovensku. Vydávání výročních zpráv na Slovensku má dlouhou tradici. Bibliografické zpracování výročních zpráv v Univerzitnej knižnici v Bratislave vyplývá z úloh Slovenské národnej retrospektívnej bibliografie. Výsledkom jsou knižní a elektronické bibliografie výročních zpráv škôl a také články z nich. Velký počet biografických článků je samostatně zpracovaný v online databázi a také v knižní podobě „Biografie vo výročných správach škôl z územia Slovenska za školské roky 1918/19–1952/53“.

Mgr. Lívia Kurucová také z Univerzitnej knižnice v Bratislave predstavila príspevok s názvom *Nepravé periodiká ako zdroj biografických údajov (na príklade kalendárov, almanachov, ročeniek a zborníkov)*. Cílem příspěvku bylo poukázat na informační hodnotu a důležitost nepravých periodik pro regionální bibliografický výzkum. Z typologického pohledu se mezi nepravá periodika řadí kalendáře, almanachy, ročenky, výroční zprávy škôl, sborníky atd. Tyto typy dokumentů představují bohatý zdroj informací, např. faktografických informací o regionálních dějinách.

Bc. Anna Ottová z Podtatranskej knižnice v Poprade vystúpila s príspevkom *Bibliografická činnosť a personálne bibliografie v Podtatranskej knižnici v Poprade*. Knihovna v Poprade slouží jako městská a zároveň jako regionální knihovna pro územní oblasti Poprad, Kežmarok a Levoča. Knihovna vydává přehled „Popradská oblasť v tlači“ a osobní bibliografie známých autorů. Velkou pozornost především mezi širokou veřejností si získalo výjimečné vydání „Listy z Tatier“. Jedná se o korespondenci známých lidí, kteří se zdrželi ve Vysokých Tatrách alespoň chvíli. Knihovna také vydala „Bibliografický slovník popradskej oblasti“ a „Slovník verejných osobností“.

Celý seminář uzavřel Mgr. Peter Klinec a jeho příspěvek s názvem *Osobnosti a čo s nimi... Z praxe Verejnej knižnice Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici*. Příspěvek nabídl pohled na aktivity Verejnej knižnice Mikuláša Kováča. Aktivity jsou věnovány objevování, dokumentování a propagaci zajímavých známých a méně známých a možná i skoro neznámých osobností spjatých s městy a regionem Banská Bystrica a Brezno. K těmto aktivitám patří např. tvorba a vydávání personálních bibliografií.

Po přednesení všech příspěvků následovala diskuze. Seminář byl zakončen ve 14.30 hodin.

Příspěvky ze semináře jsou v plném znění publikované ve sborníku s názvem „Význam osobností pre mestá a regióny: knižnice a budovanie regionálnych databáz“. Tento sborník bude dostupný ve fondu Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové.

Použitá literatura:

Význam osobností pre mestá a regióny: knižnice a budovanie regionálnych databáz. Zborník príspevkov z 10. ročníka odborného seminára pre pracovníkov knižníc, ktorý sa konal v dňoch 13.-14. apríla 2010. Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici, 2010. 167 s. ISBN 978-80-89388-26-4.